

Årets Nolia Bygg bara början

Nätverket har som bekant visionen att Umeåregionen år 2020 ska vara världsledande inom området hållbart byggande och förvaltande i kallt klimat.

Visionen bildade också grunden för Nolia Bygg

– Framtidens boende, som arrangerades 24–25 september. Denna mötesplats ska successivt växa år för år för att 2014 vara en byggmässa.

Vid årets mässa var fredagens program för fackbesökare en ersättning för Nätverkets vanliga Storforum. Därför är det glädjande att över 60 besökare och utställare hade samlats.

Attraktiva mötesplatser

Den hållbara staden – Sambandet mellan stadsform och innehåll, var temat för nyurbanisten Peter Elmlund, projektledare vid Urban City Research. Han föredrar att prata om urbanisering i stället för förtätning (ofta på höjden) som strategi för stadsbyggnad. Det handlar om att bygga en stad med attraktiva mötesplatser. Ett av de exempel runt om i världen som Elmlund lyfte fram är den tyska orten Tübingen. Planeringen av ett tidigare militärt område görs med en öppen detaljplan och marktilldelning i mindre områden. Även privatpersoner har haft möjlighet att bygga om de uppfyller grundläggande krav om publik verksamhet i bottenplan. Siktet är inställt på mångfald och nämnda mötesplatser.

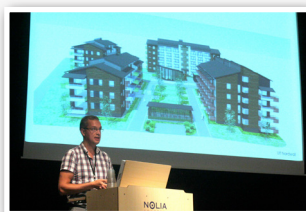
Höga ambitioner bakom Hållbara Ålidhem

Ulf Nordwall från AB Bostaden redogjorde för Hållbara Ålidhem. I projektet, som tilldelats 33,7 miljoner kronor från Delegationen för hållbara städer, ingår över 500 lägenheter.

Detta omfattar både renovering och ersättning för de lägenheter som förstördes vid en brand juldagen 2008.

Projektet bygger på tre utgångspunkter:

- Klimat- och energisystem med inriktning på förnybar energi
- Social rättvisa genom en attraktiv miljö och delaktighet
- Ekonomisk tillväxt och affärliv genom studiebesök och ny teknik

Ulf Nordwall, Bostaden

Bland de åtgärder som Bostaden ansvarar för kan nämnas innovativa tätningsmaterial, sadeltak med solceller, individuell mätning, energieffektiv LED-belysning och fjärrvärmedrivna vitvaror. Genom deltagande av kommunen och Umeå Energi tillkommer bland annat intelligent effektstyrning, laddhybrider och en lågenergiförskola.

I de befintliga bostäderna ska energibehovet halveras från 210 till 105 kWh per kvm och år. Siffran för nya Geografigränd blir så låg som 65 kWh.

– Genom lokal produktion ska bostadsområdet dessutom kunna vara leverantör av energi till nätet, berättade Ulf Nordwall.

Energismart renovering

Ulf Lindqvist från Umeå Energi gick igenom vilka åtgärder som kan göra flerbostadshus energismartare.

I fråga om klimatskalet är det i första hand tilläggsisolering och byte av fönster till treglasfönster eller s.k. 2+1-kassetter.

Värmesystemet kan behöva

trimmas genom byte av termostater, injusterings av systemet och isolering av rör i källaren.

En möjlig åtgärd är datoriserad fastighetsdrift, men det kan kosta mer än det smakar. I hus med självdrag är det bra att säkerställa att ventilationen fungerar. Andra smarta åtgärder är fjärrvärmedrivna tvättmaskiner, snålspolande munstycken och lågenergilampor. En viktig parameter är de boende själva. Ulf Lindqvist rekommenderade beteendet Släck, Stäng, Fyll (maskiner), Kortare (duschtider) och Påverka (individuell mätning).

Ulf Lindqvist, Umeå Energi

När det gäller villor utgick Henrik Olsson, Anticimex, ifrån ett 1,5-planshus med källare från 1965, med oljepanna och inga tidigare energiåtgärder.

Här kunde energibehovet minskas från 43 000 till 10 000 kWh per år genom följande åtgärder:

Tätning av dörrar och fönster, vattensparmunstycken, fönsterisolering, vindsisolering, väggisolering, byte av balkongdörr och, mest betydelsefullt av allt, konvertering från olja till bergvärme. Den sistnämnda åtgärden kräver ofta en radiator i pannrummet. För en sund inomhusmiljö är det bra att installera väl fungerande frånlufts- och friskluftsventiler.

Henrik Olsson, Anticimex

Fyra villor för framtiden

Energieffektivt byggande är namnet på ett projekt, som ska följas upp av Umeå universitet. Här ingår sex hus, varav de fyra färdiga villorna presenterades vid Nolia Bygg. Besökare kunde senare på dagen studera valfritt hus på plats.

I Sikeå har Sune Falk byggt ett hus av foamglas. Det är det tredje i världen av det materialet, men det första som är anpassat för nollenergikravet. Huset, som bland annat har ackumulatortank för solfångare och pellets-kamin, är klassat som produktionsenhet för energi.

Läs mer: www.slitab.se

Villa Dario i Tavleliden har byggts av Glommershus. En viktig beståndsdel är isolerande termoträ, som ingår med 400 mm i väggar och 500 mm i tak. Materialet har utvecklats under 25 år och leverantören lämnar resultatgaranterade värden i fält.

Läs mer: www.energihusetiimea.se

Skidstahus har uppfört Villa Carlstedt. Företagets ambition är att ligga i framkant inom lågenergibyggnad med hus som "inom rimlig tid" får ekonomisk bäring för kostnaden. Enkla lösningar och beprövade material är vad som gäller. Energikalkylen för detta hus, vars produktionskostnad var 2 180 000 kronor, ligger på 28 kWh per kvm och år, exkl garage.

Läs mer: Pdf om Villa Carlstedts på hemsidan

Inklusive gräset är taket på Villa Pettersson i Villanäs 82 cm tjockt. Konstruktören Henry Mortensen har med grund i norska traditioner byggt ett termoshus. Till det låga energibehovet bidrar en helautomatisk anläggning.

Läs mer: Pdf om Villa Pettersson på hemsidan

Våra drömmars stad

Mia Wahlström, Tyréns

Mia Wahlström från Tyréns redogjorde för en analys av tio framgångsrika storstäder runt om i världen. Intervjuer med politiker, planerare, trendsättare och andra har lett fram till bilden av Våra drömmars stad, där fyra faktorer är framträdande.

Mångfald

Detta gäller på alla plan; utbud, trafik, företag och människor. Denna mest nämnda framgångsfaktor ger kreativitet, innovation och tillväxt. Olika typer av människor attraheras genom underlättande av nyetableringar, kulturinvesteringar och genom en blandad och flexibel bebyggelse.

Hållbar utveckling

Receptet är att tänka smarta och bekväma lösningar. Några tips från Mia Wahlström är att integrera och kommunicera goda exempel, att ökad tillit ger ökad lönsamhet och att perspektiv och ledarskap måste vara långsiktiga.

Samverkan

Detta är ett villkor för synergieffekter, regionförstoring och blandning av discipliner. Viktiga faktorer är nya arenor och forum för nya nätverk samt samverkan på operativ, strategisk och normativ nivå.

Själ

För att bli valbar måste en stad ha en stark identitet. Råden var att skapa ett varumärke, ta hand om svagheter och att marknadsföra genom ambassadörer, storytelling, events och landmärken.

Nära noll i minusklimat

Anette Persson från Energimyndigheten berättade om EU-direktivet om att alla nya byggnader ska vara "nära noll"-byggnader från 2019. En nollenergibyggning definieras som ett hus med mycket höga energiprestanda (effektiva klimatskal och installationer) och där energin i mycket hög grad kommer från förnybara källor.

Varje medlemsland ska formulera en strategi med tydliga målnivåer för energiprestanda, som successivt ska skärpas. Kraven ska också gälla större renoveringar och byte av komponenter. Olika byggnadstyper och klimatzoner kan ha olika målnivåer.

En proposition väntas till sommaren som ett led i att införliva direktivet i svensk lagstiftning. Eftersom tiden är kort, måste teknik spridas och vidareutvecklas snabbt och branschen involveras på ett tidigt stadium. Energimyndigheten och Boverket ska bland annat lansera en ny informations- och rådgivningsportal.

Betong kontra trä eller både och

Detta var rubriken för en hearing med Lise Langseth, vd för Svensk Betong och Hans-Eric Johansson, Sveriges träbyggnadskansli. Han inledde med att tala om träs förtjänster. "Betong är bra i grunden", men Johansson hävdade med stöd av forskning att vi klarar att bygga klimatneutrala byggnader om vi använder trä i stommen.

Lise Langseth betonade att betong inte brinner, att det är ljudisolerande, att den tar upp koldioxid och att den har en energilagrande effekt. Hon erkände att cementproduktionen är en akilleshäla, men att branschen ska halvera utsläppen på tio år.

Hans-Eric Johansson, Sv träbyggnadskansli och Lise Langseth, vd Svensk Betong

Henry Mortensen i publiken undrade över hur kombatanterna ser på forskningens roll för utveckling av nya material. Lise Langseth förordade samarbete mellan yrkesgrupper för "innovativa helheter", medan Hans-Eric Johansson hänvisade till att det redan finns omfattande europeisk träforskning.

På frågan från koordinator Michael Jalmby om hur byggbranschen ser ut 2019, skissade Langseth på teamuppbyggda processer och förbättrad logistik. Hans-Eric Johansson saknar verklig konkurrens men hoppas på en större vilja att köpa mer industriellt tillverkade komponenter.

Adresserat till de stora byggföretagen tror han inte på att marknadsledarna vill förändra särskilt mycket. Langseth förordade morötter för förändring och att beställarna hänger med i utvecklingen och ställer krav därefter.

På frågan om var "motståndarens material" passar in, föredrar Langseth trä i paneler, golv och inredning (tillsammans med betong). Johansson upprepade detta med betong i grunden, plus som värmelagring i kontor och i infrastruktur.

Slutordet från honom lånade han från Stockholmsutställningen 1930, nämligen att "acceptera den föreliggande utvecklingen", medan Lise Langseth menar att vi måste hitta gemensamma verktyg för att minska klimatpåverkan.

www.hallbarahus.se

Kontaktuppgifter

Christer Johansson, Umeå kommun
070-264 18 00
christer.johansson@umea.se

Angela Ekman-Nätt, ESAM AB
073-182 44 25
angela@esam.se

Noterat under Nolia Bygg

Olle Karlsson, Nordea:
– Bland annat betong- och trähearingen, som kännetecknades av en vilja till samarbete, samt ambitionen hos små entreprenörer att bygga på nya sätt.

Susanne Hallberg, Peab:
– Betong/trä-hearingen var intressant. Det var bra att det framgick att betong har många fördelar, bland annat att materialet tar upp koldioxid.

Roger Granberg, HSB:
– Att bostadsområdet på Ålidhem ska skicka ut energi på nätet. Liknande tankar har vi drivit tidigare utan framgång, men nu verkar det som att en svängning är på gång.

Planering för 200 000 invånare

Umeå Kommun, STADSLEDNINGSKONTORET bjöd den 22 september in medlemmarna i nätverket för "Hållbart byggande och förvaltande i kallt klimat" och representanter för fastighetsägare i Umeå till en eftermiddag med fokus på konkreta genomförandefrågor inom ramen för DE NYA översiktsplaner som nu finns ute på samråd, för Umeå och för Umeås centrala stadsdelar.

Efter en introduktion från stadsledningskontoret som gav lite kött på benen kring de nya översiktsplanerna följde intensiva grupparbeten. Frågor som diskuterades hade formulerats av gruppdeltagarna blandat med frågor som SLK ville ha respons på.

Detta var ett av de samråd som stadsledningskontoret arrangerar för att tillsammans med kommunmedborgarna tänka efter före, minimera negativa konsekvenser och för att säkerställa fortsatt delaktighet och dialog i arbetet med Umeå kommuns översiktsplan.

Nyheter

Nätverket träffas 5 nov

Nätverkets medlemmar träffas eftermiddagen den 5 november på Umåker. Träffens syfte är att förstärka samarbetet och planera för framtiden.

- Vad betyder våra mål egentligen?

- Hur ska vi nå dem?

Till detta arrangemang välkomnar vi särskilt nya medlemmar! Program och anmälan kommer strax på vår hemsida: www.hallbarahus.se

Kurs i Miljöklassning av byggnader

Den 23 - 24 november erbjuds en Utbildning i det nya nationella miljöklassningssystemet Miljöklassad Byggnad. Se mer på: hallbarahus.se

Seminarium kring Vattenskador

Länsförsäkringar och Nätverket bjuder in till ett vattenskadeseminarium i Umeå den 24 november i Umeå.

Se mer på hallbarahus.se

Nästa Storforum

Boka in eftermiddagen den 22 november då vårt Storforum tar upp om- och tillbyggnad/energieffektivisering i flerbostadshus.

www.hallbarahus.se

Kontaktuppgifter

Christer Johansson, Umeå kommun
070-264 18 00
christer.johansson@umea.se

Angela Ekman-Nätt, ESAM AB
073-182 44 25
angela@esam.se